

Міністерство оборони України
Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ начальника Центрального
науково-дослідного інституту
Збройних Сил України
від 11.05.2026 № 26/од

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність
у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України

Київ – 2026

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі – Положення) визначає засади, принципи, основні правила та організаційні механізми забезпечення академічної доброчесності у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі – Інститут), а також порядок запобігання, виявлення та розгляду порушень академічної доброчесності у науковій, науково-технічній та освітній діяльності Інституту.

1.2. Академічна доброчесність є однією з базових умов провадження наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту та становить основу довіри до результатів наукових досліджень, аналітичних матеріалів, дисертаційних досліджень, наукових публікацій та інших результатів інтелектуальної діяльності, створених у межах діяльності Інституту.

1.3. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України “Про академічну доброчесність”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про інформацію”, інших нормативно-правових актів України, а також організаційно-розпорядчих документів Інституту.

1.4. Дія цього Положення поширюється на:
наукових працівників Інституту;
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та докторантів;
інших осіб, які беруть участь у виконанні наукових (науково-технічних) робіт або створенні результатів інтелектуальної діяльності Інституту.

1.5. Положення застосовується до основних результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту, зокрема:
дисертаційних досліджень;
наукових статей, монографій та тез доповідей;
звітів про наукові (науково-технічні) роботи;
аналітичних і інформаційно-аналітичних матеріалів;
навчально-методичних матеріалів;
інших результатів інтелектуальної діяльності Інституту.

1.6. Метою цього Положення є формування в Інституті цілісного середовища академічної доброчесності, у якому наукова, науково-технічна та освітня діяльність здійснюється на засадах чесності, відповідальності, достовірності результатів досліджень та поваги до авторства.

1.7. Основними завданнями Положення є:
визначення цінностей, принципів і стандартів академічної доброчесності;
встановлення інституційних правил проведення наукових досліджень;
регулювання використання результатів наукових (науково-технічних) робіт;
визначення механізмів запобігання порушенням;
встановлення порядку розгляду можливих порушень;
визначення загальних підходів до застосування академічної відповідальності.

1.8. Інститут виходить з того, що академічна доброчесність у військовій науці має важливе значення, оскільки достовірність результатів досліджень впливає на обґрунтованість управлінських рішень у сфері оборони та розвиток спроможностей сил оборони.

1.9. Основні терміни у цьому Положенні вживаються у таких значеннях:

академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

внутрішній акт – документ Інституту, затверджений у встановленому порядку, що стосується питань академічної доброчесності;

уповноважений орган – Комісія з питань академічної доброчесності Інституту, уповноважена відповідно до Закону України “Про академічну доброчесність” розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності;

уповноважена особа – науковий працівник Інституту, уповноважений відповідно до цього Положення реагувати на порушення академічної доброчесності, визначений внутрішнім актом.

1.10. Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх осіб, на яких поширюється його дія.

2. Цінності та принципи академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність у діяльності Інституту ґрунтується на системі цінностей, принципів і правил, що визначають належну поведінку під час проведення наукових досліджень, підготовки та використання їх результатів.

2.2. Базовими цінностями академічної доброчесності є:

чесність – правдивість суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами щодо результатів власної діяльності;

довіра – впевненість у тому, що результати академічної діяльності інших осіб здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

повага – шанування честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;

справедливість – рівне та неупереджене ставлення до всіх учасників наукової, науково-технічної та освітньої діяльності, послідовне реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів діяльності;

відповідальність – усвідомлення та прийняття відповідальності за результати своєї діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством;

стійкість – послідовне дотримання академічної доброчесності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до її порушення та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

рішучість – активна позиція у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у її захисті.

2.3. Основними принципами академічної доброчесності є:

пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

нетерпимість до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

унікнення конфлікту інтересів.

2.4. Учасники наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених законодавством та організаційно-розпорядчими документами Інституту, а також сприяти формуванню та утвердженню культури академічної доброчесності.

2.5. Дотримання цінностей і принципів академічної доброчесності є важливою умовою підтримання авторитету Інституту як провідної наукової установи.

3. Основні поняття і види порушень академічної доброчесності

3.1. Порушення академічної доброчесності – дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, передбачена Законом України “Про академічну доброчесність” або спеціальними законами.

3.2. Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених Законом України “Про академічну доброчесність” та/або цим Положенням (принцип презумпції академічної доброчесності).

3.3. Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи.

3.4. До видів порушень академічної доброчесності належать:

відчуження авторства – передача автором створеного ним академічного твору іншій особі та подальше оприлюднення такого твору під іменем особи, яка не є його автором;

академічний плагіат – оприлюднення наукового результату, отриманого іншою особою, як результату власної діяльності та/або відтворення в академічному творі раніше оприлюдненого твору іншого автора без посилання на відповідне джерело інформації та/або його автора;

приписування авторства – оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні;

самоплагіат – оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів про результати власної академічної діяльності;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності;

недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, – оприлюднення результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності без відповідного зазначення;

недоброчесне оцінювання – свідоме порушення вимог щодо оцінювання, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності;

несамостійне виконання завдання – виконання навчального завдання із залученням недозволених джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи;

недозволена допомога – надання допомоги, не передбаченої умовами завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності;

академічний саботаж – діяння, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності;

схиляння до порушення академічної доброчесності – будь-яка форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

інституційні порушення академічної доброчесності – бездіяльність щодо розбудови системи забезпечення академічної доброчесності, безпідставне залишення без розгляду повідомлень про порушення, невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення.

3.5. Порушення академічної доброчесності можуть бути встановлені щодо будь-яких результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту.

3.6. Маніпулювання цитуванням – штучне збільшення кількості посилань або викривлення системи цитування з метою створення хибного уявлення про значущість наукових результатів – також є проявом недоброчесної поведінки.

3.7. Подання недостовірної інформації про результати досліджень розглядається як порушення принципів академічної доброчесності.

4. Система забезпечення академічної доброчесності Інституту

4.1. Забезпечення академічної доброчесності є складовою внутрішньої системи забезпечення якості наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту.

4.2. Система забезпечення академічної доброчесності в Інституті охоплює нормативні, організаційні та процедурні механізми, спрямовані на формування доброчесного наукового середовища Інституту, запобігання порушенням та належне реагування у разі їх виявлення.

4.3. Система забезпечення академічної доброчесності включає:

внутрішню політику щодо формування, забезпечення та популяризації академічної доброчесності;

вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів у частині забезпечення академічної доброчесності;

заходи, спрямовані на формування та утвердження культури академічної доброчесності;

порядок формування, повноваження та відповідальність уповноважених органів;

повноваження та відповідальність уповноважених осіб;

процедуру розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, зокрема гарантії дотримання прав учасників наукової, науково-технічної та освітньої діяльності під час розгляду таких повідомлень, порядок прийняття рішень про застосування до особи заходів реагування на порушення академічної доброчесності та порядок оскарження таких рішень.

4.4. Основними суб'єктами забезпечення академічної доброчесності в Інституті є:

начальник Інституту;

Наукова рада Інституту;

структурні підрозділи Інституту;

Комісія з питань академічної доброчесності (уповноважений орган);

уповноважені особи;

наукові працівники;

здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії та докторанти.

4.5. Начальник Інституту та керівники структурних підрозділів зобов'язані забезпечувати функціонування системи академічної доброчесності Інституту, зокрема шляхом:

організації розроблення, своєчасного оновлення та оприлюднення організаційно-розпорядчих документів з питань академічної доброчесності;

систематичного проведення заходів з популяризації цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

забезпечення доступу учасників наукової, науково-технічної та освітньої діяльності до спеціалізованого програмного забезпечення з виявлення ознак порушення академічної доброчесності;

забезпечення обов'язкового фіксування повідомлень про порушення академічної доброчесності;

забезпечення належного розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, притягнення до відповідальності осіб, які порушили академічну доброчесність, документування прийнятих рішень.

4.6. Наукова рада Інституту визначає основні підходи до розвитку політики академічної доброчесності, розглядає питання формування культури наукової етики та сприяє удосконаленню внутрішніх механізмів забезпечення доброчесності.

4.7. Структурні підрозділи Інституту забезпечують дотримання вимог академічної доброчесності під час виконання наукових досліджень, підготовки наукових публікацій та інших результатів наукової діяльності.

4.8. Наукові працівники, здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії та докторанти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності та забезпечувати достовірність результатів проведених досліджень.

4.9. Система забезпечення академічної доброчесності в Інституті базується на поєднанні інституційної відповідальності, особистої відповідальності учасників наукової діяльності та превентивних заходів, спрямованих на запобігання недоброчесним практикам.

4.10. Інститут зобов'язаний оприлюднювати організаційно-розпорядчі документи, що визначають політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності, у порядку, визначеному законодавством.

5. Культура академічної доброчесності

5.1. Культура академічної доброчесності в Інституті є складовою наукового середовища та передбачає утвердження етичних норм, професійних стандартів і моделей поведінки, що забезпечують відповідальне ставлення до проведення досліджень і використання їх результатів.

5.2. Культура академічної доброчесності проявляється, зокрема, у:
дотриманні цінностей і принципів академічної доброчесності у науковій, науково-технічній та освітній діяльності;
повазі до інтелектуальної власності;
об'єктивності наукових оцінок;
розвитку професійної наукової дискусії;
нетерпимості до недоброчесних практик.

5.3. Учасники наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту повинні дотримуватися норм академічної доброчесності під час:
проведення наукових досліджень;
виконання наукових (науково-технічних) робіт;
підготовки дисертаційних досліджень;
підготовки наукових публікацій;
участі у наукових дискусіях та експертній діяльності.

5.4. Наукові працівники Інституту повинні сприяти формуванню культури академічної доброчесності шляхом:

особистого дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

поширення стандартів наукової етики;

підтримки відкритої наукової комунікації;

стимулювання та заохочення здобувачів вищої освіти до дотримання академічної доброчесності;

своєчасного та неупередженого реагування на будь-які прояви порушення академічної доброчесності.

5.5. Наукові керівники здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукові консультанти докторантів сприяють формуванню культури академічної доброчесності під час підготовки дисертаційних досліджень, наукових публікацій та інших результатів досліджень.

5.6. В Інституті підтримується відкрите професійне наукове середовище, у якому заохочуються наукова дискусія, критичне обговорення результатів досліджень та взаємна повага між учасниками наукової діяльності.

5.7. Для забезпечення академічної доброчесності здобувачів вищої освіти Інститут проводить навчання з академічної доброчесності, зокрема з академічного письма, та вживає заходів для забезпечення відповідності обсягу і рівня складності завдань часу, відведеному на їх виконання.

6. Правила проведення наукових досліджень

6.1. Наукові дослідження в Інституті проводяться відповідно до законодавства України, нормативних документів Міністерства оборони України та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

6.2. Проведення досліджень повинно здійснюватися з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, наукової етики та вимог щодо достовірності результатів досліджень.

6.3. Під час проведення досліджень наукові працівники зобов'язані:
використовувати науково обґрунтовані методи дослідження;
забезпечувати коректність застосування методології дослідження;
дотримуватися вимог щодо використання джерел інформації;
забезпечувати прозорість наукового дослідження шляхом надання достовірної інформації про первинні дані, використані методи, матеріали та порядок проведення досліджень;

чітко виокремлювати та розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

дотримуватися принципів академічної доброчесності під час формування та обґрунтування наукових висновків і рекомендацій.

6.4. Наукові дослідження повинні здійснюватися на основі:

чітко визначеної наукової проблеми;

обґрунтованої методології;

аналізу наукових джерел;

використання сучасних наукових методів.

6.5. Під час виконання наукових (науково-технічних) робіт дослідження повинні відповідати затвердженій тематиці та вимогам завдання на виконання відповідної роботи.

6.6. Під час проведення досліджень не допускається:
вигадування або викривлення результатів досліджень;
використання недостовірних або неперевірених даних;
використання результатів інших досліджень без належного посилання на джерело.

6.7. Під час проведення досліджень повинні враховуватися вимоги законодавства щодо захисту інформації з обмеженим доступом.

6.8. Наукові працівники несуть персональну відповідальність за наукову обґрунтованість та добросовісність проведених досліджень.

7. Достовірність дослідницьких даних

7.1. Достовірність дослідницьких даних є ключовою умовою обґрунтованості результатів наукових досліджень та невід'ємною складовою академічної добросовісності.

7.2. Дослідницькими даними вважаються будь-які матеріали, отримані або використані під час проведення дослідження, зокрема:

статистичні дані;

результати експериментів;

результати моделювання;

аналітичні матеріали;

інші дані, що використовуються для формування наукових висновків та узагальнень.

7.3. Наукові працівники повинні забезпечувати достовірність дослідницьких даних на всіх етапах проведення дослідження.

7.4. Результати досліджень повинні бути належним чином задокументовані та збережені у порядку, визначеному організаційно-розпорядчими документами Інституту.

7.5. Наукові працівники повинні забезпечувати зберігання матеріалів дослідження, що підтверджують отримані результати та дозволяють перевірити обґрунтованість зроблених висновків.

7.6. У разі використання даних інших дослідників необхідно забезпечити коректне посилання на джерело їх отримання.

7.7. У разі виявлення помилок у дослідницьких даних автори повинні вжити заходів щодо їх виправлення або уточнення результатів дослідження.

7.8. Не допускається:

вигадування дослідницьких даних;

свідоме викривлення результатів дослідження;

вибіркове використання даних з метою підтвердження бажаних висновків;

приховування результатів, що суперечать отриманим висновкам.

7.9. Фабрикація або фальсифікація дослідницьких даних розглядається як грубе порушення академічної доброчесності.

8. Використання результатів наукових (науково-технічних) робіт

8.1. Результати наукових (науково-технічних) робіт, виконаних Інститутом, є результатами інтелектуальної діяльності та використовуються відповідно до законодавства України і організаційно-розпорядчих документів Інституту.

8.2. До результатів наукових (науково-технічних) робіт можуть належати: звіти про виконання наукової (науково-технічної) роботи; аналітичні та інформаційно-аналітичні матеріали; методики, моделі та алгоритми; наукові рекомендації; інші результати інтелектуальної діяльності.

8.3. Використання результатів досліджень повинно здійснюватися з дотриманням:

законодавства про інтелектуальну власність;
вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом;
умов виконання відповідних робіт;
вимог замовників досліджень.

8.4. Наукові працівники можуть використовувати результати досліджень у наукових публікаціях, дисертаційних роботах та наукових доповідях за умови дотримання вимог академічної доброчесності.

8.5. Під час використання результатів досліджень повинні забезпечуватися:

належне зазначення авторства;
коректне використання результатів інтелектуальної діяльності;
зазначення інституційної належності (афіліації) Інституту у випадках публікації результатів досліджень.

8.6. У разі використання результатів колективних досліджень авторство повинно відображати фактичний внесок учасників дослідження.

8.7. Використання результатів досліджень у дисертаційних роботах допускається за умови належного зазначення джерела отримання результатів і визначення особистого внеску здобувача.

8.8. Перед оприлюдненням результатів досліджень автори повинні переконатися у відсутності інформації, яка не підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства України та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

9. Академічна доброчесність під час створення та оприлюднення академічних творів

9.1. Під час створення академічного твору автор повинен дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

9.2. Якщо в академічному творі використані результати інтелектуальної діяльності іншої особи, про це має бути зазначено з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора. Посилання здійснюється у спосіб, що дає змогу виокремити внесок автора серед результатів інтелектуальної діяльності інших осіб.

9.3. Академічний твір повинен містити достовірну інформацію та не має містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації. У разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в академічному творі.

9.4. В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори, а також інші особи, які брали участь у роботі над ним, із зазначенням характеру внеску кожної з таких осіб.

9.5. У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів про це має бути обов'язково зазначено.

9.6. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повинен повідомити про це із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп'ютерну програму згідно з вимогами щодо оформлення та оприлюднення відповідних академічних творів.

9.7. Інститут зобов'язаний здійснювати перевірку академічних творів, які він видає, а також які оприлюднюються у заснованих ним виданнях або у виданнях, рекомендованих ним до друку, на відсутність ознак порушення академічної доброчесності.

10. Публікаційна діяльність Інституту

10.1. Публікаційна діяльність є важливою складовою наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту та одним із основних способів оприлюднення результатів наукових досліджень, їх апробації та професійного обговорення.

10.2. Підготовка та оприлюднення наукових публікацій здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності, наукової етики та вимог законодавства України щодо інтелектуальної власності.

10.3. Основними формами оприлюднення результатів наукових досліджень в Інституті є:

- наукові статті;
- монографії;
- тези наукових доповідей;
- наукові доповіді;
- аналітичні та інформаційно-аналітичні матеріали;
- результати наукових (науково-технічних) робіт;
- інші наукові публікації.

10.4. Автори наукових публікацій несуть персональну відповідальність за:

достовірність викладених результатів дослідження;
коректність використання джерел інформації;
дотримання принципів академічної доброчесності під час підготовки публікацій.

10.5. Наукові публікації, підготовлені за результатами досліджень Інституту, повинні містити належне зазначення інституційної афіліації авторів.

10.6. Під час підготовки публікацій автори повинні:
забезпечувати коректне цитування використаних джерел;
уникати повторного оприлюднення однакових результатів без належного обґрунтування.

10.7. Публікація матеріалів, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється відповідно до вимог законодавства України та встановлених процедур погодження.

10.8. Редакційні колегії наукових видань Інституту забезпечують дотримання стандартів академічної доброчесності під час підготовки та оприлюднення наукових матеріалів.

10.9. У разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності під час підготовки або оприлюднення публікацій відповідні матеріали можуть бути передані на розгляд Комісії з питань академічної доброчесності.

10.10. Опублікований академічний твір, в якому виявлено факт порушення академічної доброчесності, відкликається видавцем у визначеному ним порядку з одночасним оприлюдненням причини відкликання. Академічний твір з моменту відкликання не вважається опублікованим і не враховується під час оцінювання академічної діяльності його автора.

11. Інституційні правила авторства

11.1. Авторство наукових публікацій повинно ґрунтуватися на принципах академічної доброчесності, справедливого визнання інтелектуального внеску дослідників та відповідальності за результати наукової, науково-технічної та освітньої діяльності.

11.2. Автором наукової роботи визнається особа, яка зробила суттєвий інтелектуальний внесок у підготовку наукового результату.

11.3. До інтелектуального внеску можуть належати:
формування ідеї або концепції дослідження;
розроблення методології;
проведення дослідження, участь у зборі та аналізі даних;
підготовка тексту наукової роботи;
редагування та погодження остаточної редакції публікації.

11.4. Особи, які виконували виключно технічні, організаційні або адміністративні функції, не можуть визнаватися авторами наукової роботи.

11.5. Склад авторів та порядок їх зазначення визначаються за взаємною згодою учасників дослідження з урахуванням їх фактичного внеску.

11.6. Усі автори повинні:
ознайомитися з остаточною версією наукової роботи;

погодити її зміст;

нести відповідальність за відповідні частини дослідження.

11.7. У науковій, науково-технічній та освітній діяльності Інституту не допускаються такі практики авторства:

гостьове авторство – включення до складу авторів осіб, які не брали участі у підготовці роботи;

примусове авторство – включення до складу авторів осіб під адміністративним або службовим тиском;

приховане авторство – невключення до складу авторів осіб, які зробили суттєвий внесок у дослідження.

11.8. У разі використання результатів досліджень Інституту у публікаціях повинна зазначатися інституційна афіліація Інституту.

11.9. У разі виникнення спорів щодо авторства такі питання можуть розглядатися у порядку, визначеному цим Положенням.

11.10. Політика авторства та публікаційної етики Інституту визначається Додатком 1 до цього Положення.

11.11. Правила використання технологій штучного інтелекту у науковій, науково-технічній та освітній діяльності Інституту визначаються Додатком 2 до цього Положення.

12. Конфлікт інтересів у наукових дослідженнях

12.1. Запобігання конфлікту інтересів є важливою умовою забезпечення об'єктивності наукових досліджень і дотримання принципів академічної доброчесності.

12.2. Конфлікт інтересів – ситуація, за якої особисті, службові або інші інтереси можуть впливати або створювати враження впливу на об'єктивність проведення дослідження або оцінювання його результатів.

12.3. Конфлікт інтересів може виникати, зокрема, у випадках:
фінансової зацікавленості у результатах дослідження;
службової або адміністративної залежності між учасниками дослідження;
особистих або професійних взаємин між авторами та рецензентами;
участі у прийнятті рішень щодо результатів дослідження, у яких особа має особисту зацікавленість.

12.4. Наявність конфлікту інтересів не завжди означає порушення академічної доброчесності, однак така ситуація потребує відкритого декларування.

12.5. Учасники наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту повинні повідомляти про обставини, які можуть створювати конфлікт інтересів.

12.6. У разі виникнення конфлікту інтересів відповідна особа повинна:
повідомити керівника підрозділу або Комісію з питань академічної доброчесності;

утриматися від участі у прийнятті рішень, пов'язаних із таким конфліктом.

12.7. Автори наукових публікацій повинні повідомляти про наявність або відсутність конфлікту інтересів відповідно до вимог наукових видань.

12.8. Рецензенти та експерти повинні утримуватися від участі у рецензуванні у разі наявності конфлікту інтересів.

12.9. У прийнятті рішення щодо встановлення факту порушення особою академічної доброчесності не може брати участь особа, яка має конфлікт інтересів.

12.10. Приховування конфлікту інтересів може розглядатися як порушення принципів академічної доброчесності.

13. Перевірка робіт на академічний плагіат

13.1. Перевірка наукових матеріалів на наявність ознак академічного плагіату є одним із інструментів забезпечення академічної доброчесності в Інституті.

13.2. Перевірці можуть підлягати:

наукові статті;

дисертаційні дослідження;

монографії;

тези наукових доповідей;

наукові звіти;

аналітичні матеріали;

інші результати наукової, науково-технічної та освітньої діяльності.

13.3. Перевірка наукових матеріалів здійснюється із застосуванням спеціалізованих програмних засобів виявлення текстових збігів, зокрема у таких випадках:

перед поданням матеріалів до публікації;

перед поданням дисертаційних досліджень до розгляду;

під час внутрішнього рецензування;

у разі виникнення підозр щодо можливого порушення академічної доброчесності.

Результати автоматизованої перевірки не можуть бути єдиною підставою для висновку про наявність або відсутність плагіату та потребують експертного аналізу.

13.4. Під час аналізу результатів перевірки враховуються:

характер текстових збігів;

наявність належних посилань;

використання загальноживаної наукової термінології;

специфіка наукового тексту.

13.5. Не вважаються академічним плагіатом:

коректно оформлені цитування;

використання загальновідомих наукових положень;

повторне використання власних результатів із належним посиланням.

13.6. Правила перевірки робіт на академічний плагіат визначаються Додатком 3 до цього Положення.

13.7. У разі виявлення ознак академічного плагіату матеріали можуть бути передані на розгляд Комісії з питань академічної доброчесності.

14. Комісія з питань академічної доброчесності

14.1. З метою забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності, розгляду можливих порушень та формування культури відповідальної наукової, науково-технічної та освітньої діяльності в Інституті утворюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

14.2. Комісія є уповноваженим органом Інституту у розумінні Закону України “Про академічну доброчесність” – постійно діючим колегіальним органом, який розглядає повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовує заходи реагування на такі порушення.

14.3. Основними завданнями Комісії є:

розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності;
аналіз обставин відповідних випадків;

встановлення наявності або відсутності факту порушення академічної доброчесності;

прийняття рішень про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

підготовка висновків і рекомендацій за результатами розгляду;

надання пропозицій щодо запобігання порушенням академічної доброчесності.

14.4. До повноважень Комісії належать:

розгляд матеріалів щодо можливих порушень академічної доброчесності;
заслуховування пояснень осіб, причетних до відповідних випадків;

аналіз наукових матеріалів та результатів їх перевірки;

встановлення факту порушення академічної доброчесності або відсутності такого факту;

визначення виду порушення академічної доброчесності;

прийняття рішень про застосування санкцій за порушення академічної доброчесності;

надання рекомендацій щодо застосування додаткових заходів реагування.

14.5. Склад Комісії формується з числа наукових працівників Інституту, які мають досвід наукової і науково-технічної діяльності та користуються авторитетом у науковому середовищі.

14.6. До складу Комісії можуть входити представники наукових підрозділів, науково-організаційного підрозділу та інші фахівці Інституту.

14.7. За потреби до роботи Комісії можуть залучатися незалежні експерти або фахівці з питань інтелектуальної власності, у тому числі наукові працівники інших наукових установ або закладів вищої освіти.

14.8. Склад Комісії та порядок її роботи визначаються організаційно-розпорядчими документами Інституту.

14.9. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України, організаційно-розпорядчими документами Інституту та принципами об'єктивності, неупередженості й конфіденційності.

14.10. Результати роботи Комісії оформлюються рішеннями, які є обов'язковими для виконання. Рішення Комісії оприлюднюються у порядку, визначеному організаційно-розпорядчими документами Інституту.

15. Порядок розгляду порушень академічної доброчесності

15.1. Розгляд можливих порушень академічної доброчесності здійснюється з метою встановлення обставин відповідного випадку та прийняття обґрунтованих рішень.

15.2. Підставою для розгляду можуть бути:

повідомлення працівників Інституту або інших осіб;

результати перевірки наукових матеріалів;

висновки рецензентів або експертів;

результати внутрішнього аналізу наукових матеріалів;

інша інформація, що може свідчити про можливе порушення.

15.3. Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, має право повідомити про це письмово (у паперовій чи електронній формі) Комісію з питань академічної доброчесності або начальника Інституту. Повідомлення може подаватися без зазначення особи заявника (анонімно), якщо воно містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення, які можуть бути перевірені.

15.4. Начальник Інституту протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення приймає рішення про надсилання відповідного повідомлення до Комісії.

15.5. Комісія протягом десяти робочих днів з дня надходження повідомлення:

ухвалює рішення про початок розгляду повідомлення або про залишення повідомлення без розгляду і повідомляє про це заявника;

надсилає особі, стосовно якої надійшло повідомлення, його копію та не пізніше як за три робочі дні до дати розгляду інформує її про дату, час і місце розгляду повідомлення.

15.6. Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності, які можуть бути перевірені. В іншому випадку Комісія має право залишити повідомлення без розгляду.

15.7. Розгляд повідомлення здійснюється протягом строку, що не перевищує шести місяців з дня реєстрації повідомлення. Розгляд може включати:

аналіз наукових матеріалів;

вивчення результатів перевірки текстів;

отримання пояснень від відповідних осіб;

залучення зовнішніх експертів.

15.8. Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, має право особисто або через свого представника:

бути поінформованою про початок процедури розгляду повідомлення;
бути поінформованою про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду повідомлення;

ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо порушення нею академічної доброчесності, надавати до них зауваження;

надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання;

брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

15.9. У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення враховується під час визначення санкції.

15.10. Розгляд здійснюється з дотриманням принципів:

обов'язковості і своєчасності реагування;
неупередженого ставлення до осіб, стосовно яких надійшло повідомлення;

обов'язковості встановлення вини особи;
співмірності порушення і заходів реагування;
конфіденційності;
забезпечення права на захист.

15.11. За результатами розгляду Комісія приймає обґрунтоване рішення, яке має містити інформацію про:

наявність або відсутність порушення академічної доброчесності;
конкретний вид встановленого порушення;
санкцію за таке порушення.

15.12. Рішення Комісії набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі його оскарження – з дня прийняття рішення суб'єктом розгляду скарги.

15.13. Особа, стосовно якої встановлено факт порушення академічної доброчесності та прийнято рішення про притягнення її до академічної відповідальності, а також особа, яка подала повідомлення, мають право оскаржити таке рішення у порядку, визначеному законодавством та організаційно-розпорядчими документами Інституту.

15.14. У випадках, коли матеріали можуть містити ознаки порушення законодавства України, інформація може бути передана до компетентних органів.

15.15. Матеріали розгляду зберігаються відповідно до правил документообігу Інституту.

16. Захист осіб, які повідомляють про порушення

16.1. Особи, які добросовісно повідомляють про порушення академічної доброчесності, не можуть піддаватися переслідуванню або дискримінації.

16.2. Інститут забезпечує конфіденційність повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

16.3. Особа, яку схиляють до порушення академічної доброчесності, зобов'язана відмовитися від вчинення такого порушення та невідкладно, не пізніше наступного робочого дня, повідомити про це Комісію з питань академічної доброчесності або уповноважену особу.

17. Академічна відповідальність

17.1. Порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність відповідно до Закону України "Про академічну доброчесність", інших законів та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

17.2. Особа притягається до академічної відповідальності виключно у разі встановлення факту вчинення нею порушення академічної доброчесності.

17.3. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:
виховні заходи;

притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;
реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;

інституційні заходи реагування.

17.4. За порушення академічної доброчесності до наукових працівників Інституту можуть застосовуватися такі санкції:

1) заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

виключення зі складу Наукової ради Інституту, інших колегіальних органів управління з позбавленням права бути їх членом на строк від одного до трьох років;

позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового ступеня на строк від одного до трьох років;

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути науковим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;

позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проектів на строк від одного до трьох років;

заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;

виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого Інститутом, з позбавленням права бути членом редакційної колегії на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача наукового ступеня;

позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій);

позбавлення наукового ступеня;
позбавлення вченого звання;
позбавлення педагогічного звання;
позбавлення кваліфікаційної категорії;
позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою;

2) заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:
догана;

звільнення із Інституту відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України (для працівників Збройних Сил України).

Науковий працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням про встановлення факту порушення ним академічної доброчесності не може подавати документи на присвоєння йому вченого звання.

17.5 За порушення академічної доброчесності до здобувачів вищої освіти Інституту можуть застосовуватися такі санкції:

1) виховні заходи реагування:

відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми;

повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним замовленням;

позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих науковою установою, на строк від одного до трьох років;

позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

виключення зі складу Наукової ради Інституту з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено

ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

17.6 За порушення академічної доброчесності до вступників, учасників конкурсів можуть застосовуватися такі санкції:

припинення участі у конкурсі;

скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

17.7. У разі встановлення факту відчуження авторства, вчиненого науковим працівником Інституту, який є працівником Збройних Сил України, така особа звільняється з Інституту відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України.

17.8. У разі встановлення факту відчуження авторства кваліфікаційної роботи (дисертації), вчиненого здобувачем вищої освіти, такий здобувач відраховується з Інституту.

17.9. Конкретні санкції за конкретні порушення академічної доброчесності встановлюються організаційно-розпорядчими документами Інституту відповідно до Закону України “Про академічну доброчесність”.

17.10. Заходи відповідальності застосовуються з урахуванням:

характеру порушення;

тяжкості порушення;

обставин його вчинення;

можливих наслідків;

повторності порушень.

17.11. У разі встановлення порушення у наукових публікаціях можуть застосовуватися заходи щодо виправлення ситуації, зокрема:

внесення виправлень;

публікація уточнень;

відкликання публікації.

17.12. Рішення щодо застосування заходів академічної відповідальності приймається Комісією з питань академічної доброчесності. У випадках, визначених законом, рішення приймається начальником Інституту.

17.13. Особи, щодо яких прийнято рішення про застосування заходів відповідальності, повинні бути ознайомлені з відповідним рішенням.

17.14. Застосування академічної відповідальності не виключає можливості застосування інших видів відповідальності, передбачених законодавством України.

17.15. Наукові працівники, які подали недостовірні або сфальсифіковані відомості, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

18. Прикінцеві положення

18.1. Це Положення визначає основні правила та механізми забезпечення академічної доброчесності в Інституті.

18.2. Положення схвалюється Науковою радою Інституту та затверджується і вводиться в дію наказом начальника Інституту.

18.3. Після затвердження Положення оприлюднюється у встановленому порядку та доводиться до відома працівників Інституту.

18.4. Учасники наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту зобов'язані дотримуватися вимог цього Положення.

18.5. У випадках, не врегульованих цим Положенням, застосовуються норми законодавства України та інші організаційно-розпорядчі документи Інституту.

18.6. Положення може переглядатися та оновлюватися з урахуванням змін законодавства та розвитку наукової практики.

18.7. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Наукової ради Інституту та затверджуються наказом начальника Інституту.

18.8. Додатки до цього Положення деталізують окремі механізми забезпечення академічної доброчесності та застосовуються у взаємозв'язку з його положеннями.

Додаток 1. Політика авторства та публікаційної етики Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України.

Додаток 2. Правила використання технологій штучного інтелекту у науковій, науково-технічній та освітній діяльності у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

Додаток 3. Порядок перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

ПОЛІТИКА
авторства та публікаційної етики
Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України

1. Загальні засади

1.1. Політика авторства та публікаційної етики Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України (далі – Політика) визначає інституційні правила авторства та публікаційної етики під час підготовки, використання та оприлюднення результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі – Інститут).

1.2. Політика є складовою системи забезпечення академічної доброчесності Інституту та застосовується у взаємозв'язку з Положенням про академічну доброчесність у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

1.3. Політика розроблена відповідно до Законів України “Про академічну доброчесність”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, інших нормативно-правових актів України та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

1.4. Політика встановлює інституційні правила щодо:

- визначення авторства результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності;
- формування складу авторів наукових публікацій;
- зазначення інституційної афіліації Інституту;
- використання результатів наукових (науково-технічних) робіт у публікаціях;
- підготовки та оприлюднення наукових публікацій;
- врегулювання конфлікту інтересів у публікаційній діяльності;
- виправлення помилок та відкликання наукових публікацій.

1.5. Політика спрямована на:

- забезпечення достовірності результатів досліджень, що оприлюднюються у публікаціях;
- справедливе визнання інтелектуального внеску учасників досліджень;
- запобігання недоброчесним практикам у сфері авторства;
- належне використання результатів наукових (науково-технічних) робіт Інституту у наукових публікаціях;
- підтримання високих стандартів наукової та публікаційної етики.

1.6. Вимоги цієї Політики поширюються на:

- наукових працівників Інституту;
- здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та докторантів;
- інших осіб, залучених до підготовки наукових, науково-технічних (прикладних) результатів або публікацій, створених у межах діяльності Інституту.

1.7. Політика застосовується до публікацій та інших результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту, зокрема:

- наукових статей;
- монографій;
- тез наукових доповідей;
- наукових доповідей;
- аналітичних та інформаційно-аналітичних матеріалів;
- дисертаційних досліджень;
- результатів наукових (науково-технічних) робіт.

1.8. Під час підготовки та оприлюднення наукових, науково-технічних (прикладних) результатів учасники діяльності Інституту повинні керуватися цією Політикою, Положенням про академічну доброчесність Інституту, законодавством України у сфері інтелектуальної власності та вимогами наукових видань, у яких планується публікація матеріалів.

1.9. Якщо результати досліджень отримані в межах виконання наукових (науково-технічних) робіт Інституту, їх використання у публікаціях здійснюється з урахуванням вимог законодавства України та організаційно-розпорядчих документів Інституту щодо використання результатів інтелектуальної діяльності.

2. Критерії авторства

2.1. Автором наукового, науково-технічного (прикладного) результату визнається особа, яка зробила суттєвий інтелектуальний внесок у його підготовку та погодилася нести відповідальність за відповідну частину дослідження.

2.2. Авторство повинно відображати фактичний внесок учасників дослідження у створення наукового, науково-технічного (прикладного) результату та формування наукових висновків.

2.3. До інтелектуального внеску, що може бути підставою для визнання особи автором, належать:

- формування ідеї або концепції дослідження;
- розроблення наукової гіпотези;
- розроблення методології дослідження;
- безпосередня участь у проведенні дослідження;
- участь у зборі, обробленні або аналізі дослідницьких даних;
- підготовка тексту наукової (науково-технічної) роботи;
- суттєве наукове редагування або доопрацювання тексту;
- формування наукових висновків або рекомендацій.

2.4. Авторство може визнаватися за умови, що особа:
брала участь у підготовці наукового, науково-технічного (прикладного) результату;

- ознайомилася з остаточною версією наукової (науково-технічної) роботи;
- погодила її зміст;
- погодилася нести відповідальність за результати свого дослідження.

2.5. Участь у дослідженні, яка має виключно технічний, організаційний або адміністративний характер, не є підставою для визнання авторства.

2.6. У разі виконання колективних досліджень авторство визначається з урахуванням інтелектуального внеску кожного учасника.

2.7. Критерії авторства застосовуються незалежно від посади, наукового ступеня, службового статусу або інших формальних ознак учасників дослідження.

3. Визначення складу та порядку авторів

3.1. Склад авторів наукової (науково-технічної) роботи формується з осіб, які відповідають критеріям авторства, визначеним цією Політикою.

3.2. Формування авторського колективу здійснюється на основі принципів справедливості, прозорості та взаємної згоди учасників дослідження.

3.3. Склад авторів визначається до подання наукової (науково-технічної) роботи до публікації та погоджується усіма особами, які включаються до авторського колективу.

3.4. Порядок зазначення авторів у публікації визначається за взаємною згодою осіб, які брали участь у підготовці наукового, науково-технічного (прикладного) результату.

3.5. Під час визначення порядку авторів можуть враховуватися:
обсяг інтелектуального внеску у дослідження;
роль у формуванні ідеї та методології дослідження;
участь у проведенні дослідження;
участь у підготовці та редагуванні тексту наукової (науково-технічної) роботи.

3.6. Першим автором, як правило, зазначається особа, яка зробила найбільший внесок у підготовку наукового, науково-технічного (прикладного) результату та безпосередньо брала участь у підготовці тексту публікації.

3.7. Якщо декілька авторів зробили рівнозначний внесок у підготовку наукової роботи, допускається зазначення рівнозначного авторства відповідно до правил наукового видання.

3.8. У разі підготовки публікацій за результатами наукових (науково-технічних) робіт Інституту склад авторів визначається з урахуванням фактичного внеску осіб у виконання відповідного дослідження.

3.9. У разі виникнення спорів щодо складу авторів або порядку їх зазначення такі питання можуть розглядатися відповідно до процедур, визначених Положенням про академічну доброчесність Інституту.

4. Порушення авторства

4.1. У науковій, науково-технічній та освітній діяльності Інституту не допускаються практики авторства, що суперечать принципам академічної доброчесності та спотворюють фактичний внесок учасників дослідження.

4.2. До порушень авторства, визначених Законом України “Про академічну доброчесність”, належать:

відчуження авторства – передача автором створеного ним академічного твору іншій особі та подальше оприлюднення такого твору під іменем особи, яка не є його автором;

приписування авторства – оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні.

4.3. Відчуження авторства є найтяжчим порушенням академічної доброчесності. У разі встановлення факту відчуження авторства, вчиненого науковим працівником Інституту, така особа звільняється з Інституту відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 Кодексу законів про працю України. У разі встановлення факту відчуження авторства кваліфікаційної роботи (дисертації), вчиненого здобувачем вищої освіти, такий здобувач відраховується з Інституту.

4.4. До недопустимих практик авторства належать дії, спрямовані на неправомірне включення або виключення осіб зі складу авторів наукової (науково-технічної) роботи, а також інші форми викривлення реального внеску учасників дослідження.

4.5. Не допускається гостьове авторство – включення до складу авторів осіб, які не брали участі у підготовці наукового, науково-технічного (прикладного) результату або не відповідають встановленим критеріям авторства.

4.6. Не допускається примусове авторство – включення до складу авторів осіб під адміністративним, службовим або іншим тиском незалежно від фактичної участі таких осіб у дослідженні.

4.7. Не допускається приховане авторство – невключення до складу авторів осіб, які зробили суттєвий інтелектуальний внесок у підготовку наукового, науково-технічного (прикладного) результату.

4.8. Не допускається зазначення особи автором наукової (науково-технічної) роботи з формальних підстав, зокрема через займану посаду, науковий ступінь або адміністративний статус.

4.9. Не допускається використання авторства як засобу адміністративного впливу, службового заохочення або формального підвищення наукових показників.

4.10. Порушенням принципів авторства може вважатися навмисне заниження або перебільшення внеску окремих учасників дослідження.

4.11. У випадках колективних досліджень не допускається включення до складу авторів осіб, які не брали участі у формуванні наукового, науково-технічного (прикладного) результату, навіть якщо такі особи брали участь у загальній діяльності підрозділу або проекту.

4.12. У разі підготовки публікацій за результатами наукових (науково-технічних) робіт Інституту включення до складу авторів повинно відповідати фактичній участі наукових працівників у виконанні відповідної роботи.

4.13. У разі виявлення порушень авторства відповідні випадки розглядаються у порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Інституту.

5. Інституційна афіліація та інституційне авторство

5.1. Наукові, науково-технічні (прикладні) результати, отримані під час проведення досліджень в Інституті, повинні супроводжуватися належним зазначенням інституційної афіліації авторів.

5.2. Інституційна афіліація означає зазначення у науковій публікації належності автора до Інституту як установи, в межах діяльності якої було отримано відповідний науковий, науково-технічний (прикладний) результат.

5.3. У наукових публікаціях, підготовлених за результатами досліджень, виконаних у межах діяльності Інституту, повинна зазначатися інституційна афіліація: Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України.

5.4. Інституційна афіліація зазначається у випадках, коли дослідження виконувалося:

- у межах наукової (науково-технічної) роботи Інституту;
- у межах службових обов'язків наукового працівника;
- у межах підготовки дисертаційного дослідження в Інституті;
- із використанням наукового потенціалу або ресурсів Інституту.

5.5. У разі виконання дослідження спільно з іншими науковими установами допускається зазначення декількох афіліацій відповідно до фактичної участі організацій у проведенні дослідження.

5.6. У публікаціях, підготовлених за результатами досліджень Інституту, повинно бути забезпечено коректне зазначення інституційної афіліації авторів.

5.7. Не допускається оприлюднення результатів досліджень, виконаних у межах діяльності Інституту, без зазначення інституційної афіліації Інституту.

5.8. У випадках підготовки публікацій за результатами колективних досліджень Інституту автори повинні забезпечити коректне відображення участі Інституту як наукової установи, у межах діяльності якої було отримано відповідні наукові, науково-технічні (прикладні) результати.

5.9. Зазначення інституційної афіліації здійснюється відповідно до вимог наукового видання, у якому публікується відповідна робота.

5.10. Інституційне авторство (зазначення Інституту як колективного автора) може застосовуватися відповідно до вимог замовника або в інших випадках, визначених організаційно-розпорядчими документами Інституту.

6. Етичні правила підготовки публікацій

6.1. Підготовка та оприлюднення наукових публікацій в Інституті здійснюються з дотриманням принципів академічної доброчесності, наукової етики та вимог законодавства України.

6.2. Автори наукових публікацій повинні забезпечувати достовірність результатів дослідження, наукову обґрунтованість висновків та коректність застосованих методів дослідження.

6.3. У наукових публікаціях повинні використовуватися лише ті результати досліджень, які отримані добросовісним шляхом та можуть бути підтверджені відповідними дослідницькими матеріалами.

6.4. Під час підготовки наукових публікацій автори повинні забезпечувати коректне використання джерел інформації та належне цитування наукових праць інших дослідників.

6.5. Використання результатів інших досліджень допускається лише за умови належного посилання на відповідні джерела.

6.6. У наукових публікаціях не допускаються:
привласнення результатів досліджень інших осіб;
використання чужих текстів або ідей без належного посилання;
навмисне викривлення результатів дослідження;
використання недостовірних або неперевірених даних.

6.7. Під час підготовки публікацій автори повинні уникати маніпулювання науковими джерелами, зокрема:

штучного збільшення кількості посилань;

вибіркового використання джерел з метою підтвердження наперед визначених висновків;

навмисного ігнорування важливих наукових результатів інших дослідників.

6.8. Наукові публікації повинні відображати фактичні результати проведеного дослідження та не повинні вводити читачів в оману щодо обсягу або значущості отриманих результатів.

6.9. У разі використання матеріалів, створених у співпраці з іншими науковими установами або організаціями, автори повинні забезпечити коректне зазначення відповідних учасників дослідження.

6.10. У разі використання під час підготовки публікації технологій штучного інтелекту автори зобов'язані розкрити факт такого використання відповідно до Правил використання технологій штучного інтелекту (Додаток 2 до Положення).

6.11. Під час підготовки наукових публікацій автори повинні дотримуватися вимог наукових видань, у яких планується оприлюднення відповідних матеріалів.

6.12. Усі автори несуть спільну відповідальність за дотримання етичних стандартів під час підготовки та подання наукових публікацій.

7. Повторна публікація і повторне використання результатів

7.1. Повторне використання результатів досліджень у наукових публікаціях допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності, коректного посилання на попередні публікації та належного обґрунтування такого використання.

7.2. Повторною публікацією вважається оприлюднення раніше опублікованих результатів дослідження у новій науковій (науково-технічній) роботі без належного посилання на попередню публікацію або без суттєвого доповнення результатів дослідження.

7.3. Не допускається повторне оприлюднення однакових або майже однакових результатів дослідження у різних публікаціях без належного обґрунтування та посилання на попередні публікації.

7.4. У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів про це має бути обов'язково зазначено.

7.5. Повторне використання результатів досліджень може бути допустимим у таких випадках:

використання раніше опублікованих результатів як частини ширшого дослідження;

підготовка узагальнюючих або оглядових публікацій;

розширення попереднього дослідження новими результатами;

використання результатів дослідження у дисертаційних роботах.

7.6. У випадках повторного використання результатів дослідження автори повинні:

чітко зазначити джерело первинної публікації;

пояснювати характер використання попередніх результатів;

забезпечувати наявність нового наукового змісту у публікації.

7.7. Публікації, що є розширеною версією раніше оприлюднених матеріалів, повинні містити суттєві доповнення, нові результати або поглиблений аналіз досліджуваної проблеми.

7.8. Використання матеріалів наукових доповідей, тез конференцій або попередніх версій дослідження для підготовки повноцінної наукової статті допускається за умови належного посилання на відповідні матеріали.

7.9. Використання результатів досліджень у дисертаційних роботах допускається за умови належного зазначення джерел публікації відповідних результатів та визначення особистого внеску здобувача.

7.10. У разі використання результатів колективних досліджень у нових публікаціях повинно бути забезпечено коректне зазначення авторів попередніх досліджень.

7.11. Не допускається подання одного і того самого рукопису до декількох наукових видань одночасно без повідомлення редакційних колегій відповідних видань.

7.12. У разі підготовки публікацій на основі результатів досліджень, отриманих під час виконання наукових (науково-технічних) робіт Інституту, повторне використання таких результатів здійснюється з дотриманням вимог законодавства України щодо інтелектуальної власності та правил використання результатів інтелектуальної діяльності.

7.13. Порухення правил повторної публікації або повторного використання результатів досліджень може розглядатися як порушення академічної доброчесності (самоплагіат).

8. Конфлікт інтересів у публікаціях

8.1. Під час підготовки та оприлюднення наукових публікацій автори повинні забезпечувати об'єктивність викладення результатів дослідження та уникати впливу обставин, які можуть створювати конфлікт інтересів.

8.2. Конфлікт інтересів у публікаціях – це ситуація, за якої особисті, службові, фінансові або інші інтереси можуть впливати або створювати враження впливу на об'єктивність підготовки, оцінювання або оприлюднення наукових, науково-технічних (прикладних) результатів.

8.3. Конфлікт інтересів може виникати, зокрема, у випадках:
фінансової зацікавленості у результатах дослідження;
участі автора у діяльності організацій, зацікавлених у результатах дослідження;
службової або адміністративної залежності між авторами;
особистих або професійних взаємин між авторами та рецензентами;
участі автора у редакційній колегії видання, до якого подається публікація.

8.4. Наявність конфлікту інтересів не обов'язково означає порушення принципів академічної доброчесності, однак така ситуація потребує відкритого декларування.

8.5. Автори повинні повідомляти про наявність або відсутність конфлікту інтересів відповідно до вимог наукового видання, до якого подається публікація.

8.6. За наявності обставин, що можуть впливати на об'єктивність публікації, автори повинні повідомити про них під час подання матеріалу до публікації.

8.7. У випадках, коли автор бере участь у роботі редакційної колегії наукового видання, він повинен утримуватися від участі у прийнятті рішень щодо публікації власних матеріалів.

8.8. Особи, які здійснюють рецензування або експертну оцінку наукових матеріалів, повинні утримуватися від участі у такому рецензуванні у разі наявності конфлікту інтересів.

8.9. Приховування конфлікту інтересів під час підготовки або публікації наукових матеріалів може розглядатися як порушення принципів академічної доброчесності.

8.10. У випадках виявлення конфлікту інтересів після оприлюднення публікації відповідна інформація може бути уточнена або доповнена у встановленому порядку.

9. виправлення помилок, відкликання та уточнення публікацій

9.1. У разі виявлення помилок у наукових публікаціях автори повинні вжити заходів щодо їх своєчасного виправлення.

9.2. виправлення помилок у публікаціях може здійснюватися шляхом:
внесення уточнень;
публікації виправлень (ерата);
підготовки уточнювальних матеріалів;

відкликання публікації у випадках, передбачених цією Політикою.

9.3. Якщо виявлена помилка не впливає на основні результати дослідження, автори можуть ініціювати публікацію виправлення або уточнення відповідно до правил наукового видання.

9.4. Якщо помилки можуть впливати на наукові висновки або інтерпретацію результатів дослідження, автори повинні повідомити редакційні колеги видання та ініціювати внесення відповідних змін до публікації.

9.5. У випадках, коли результати дослідження містять суттєві помилки або викривлення, що роблять наукові висновки недостовірними, може бути ініційоване відкликання публікації.

9.6. Відкликання публікації може здійснюватися у випадках: встановлення факту фабрикації або фальсифікації результатів дослідження;

виявлення академічного плагіату;

грубих порушень принципів академічної доброчесності;

істотних помилок, що роблять результати дослідження недостовірними.

9.7. Опублікований академічний твір, в якому виявлено факт порушення академічної доброчесності, відкликається видавцем у визначеному ним порядку з одночасним оприлюдненням причини відкликання. Академічний твір з моменту відкликання не вважається опублікованим і не враховується під час оцінювання академічної діяльності його автора.

9.8. Ініціаторами внесення виправлень або відкликання публікації можуть бути:

автори публікації;

редакційна колегія наукового видання;

інші особи, які виявили відповідні порушення або обставини.

9.9. У разі виявлення проблем із науковими, науково-технічними (прикладними) результатами, підготовленими у межах діяльності Інституту, відповідні матеріали можуть розглядатися у порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Інституту.

9.10. Автори повинні сприяти виправленню наукової інформації та взаємодіяти з редакційними колегами наукових видань з метою усунення виявлених помилок.

9.11. Внесення виправлень або відкликання публікації не звільняє авторів від відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності у випадках, коли такі порушення були встановлені.

10. Прикінцеві положення

10.1. Ця Політика є складовою системи забезпечення академічної доброчесності Інституту та застосовується у взаємозв'язку з Положенням про академічну доброчесність Інституту.

10.2. Порушення вимог цієї Політики розглядається як порушення академічної доброчесності та тягне за собою відповідальність відповідно до Положення про академічну доброчесність Інституту.

10.3. У випадках, не врегульованих цією Політикою, застосовуються норми Положення про академічну доброчесність Інституту, законодавства України та інших організаційно-розпорядчих документів Інституту.

10.4. Політика може переглядатися та оновлюватися з урахуванням змін законодавства, розвитку наукової практики та потреб забезпечення академічної доброчесності в Інституті.

10.5. Зміни та доповнення до цієї Політики вносяться у порядку, встановленому для внесення змін до Положення про академічну доброчесність Інституту.

ПРАВИЛА
використання технологій штучного інтелекту
у науковій, науково-технічній та освітній діяльності
у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України

1. Загальні положення

1.1. Правила використання технологій штучного інтелекту у науковій, науково-технічній та освітній діяльності у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі – Правила) визначають засади, порядок та умови використання технологій штучного інтелекту (далі – AI) учасниками наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України (далі – Інститут).

1.2. Правила є складовою системи забезпечення академічної доброчесності Інституту та застосовуються у взаємозв'язку з Положенням про академічну доброчесність у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

1.3. Правила розроблено відповідно до Законів України “Про академічну доброчесність”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, інших нормативно-правових актів України та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

1.4. Дія цих Правил поширюється на:
наукових працівників Інституту;
здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та докторантів;
інших осіб, які беруть участь у виконанні наукових (науково-технічних) робіт або створенні результатів інтелектуальної діяльності Інституту.

1.5. Під технологіями штучного інтелекту у цих Правилах розуміються комп'ютерні програми та системи, здатні генерувати тексти, зображення, дані, програмний код та інші результати на основі введених користувачем запитів, зокрема великі мовні моделі, генеративні системи та інші технології машинного навчання.

1.6. Використання AI в Інституті допускається лише як допоміжного інструменту і не може підміняти самостійну інтелектуальну діяльність автора, наукового працівника, здобувача ступеня доктора філософії або докторанта.

1.7. Особа, яка використовує AI, несе повну відповідальність за зміст, достовірність, коректність і оригінальність результатів своєї роботи незалежно від ступеня використання AI.

2. Основні принципи використання AI

2.1. Використання AI у науковій, науково-технічній та освітній діяльності Інституту ґрунтується на таких принципах:

відповідальність автора – особа, яка використовує AI, несе повну відповідальність за результати своєї роботи незалежно від ступеня використання AI;

прозорість – використання AI має бути належним чином розкрито відповідно до вимог цих Правил та організаційно-розпорядчих документів Інституту;

доброчесність – використання AI не може підміняти самостійну інтелектуальну діяльність автора та не може використовуватися для створення хибного уявлення про результати власної академічної діяльності;

критичне ставлення – результати, згенеровані AI, потребують обов'язкової верифікації, перевірки на достовірність та критичного аналізу з боку автора;

захист інформації – під час використання AI повинні дотримуватися вимоги щодо захисту інформації з обмеженим доступом, персональних даних та службової інформації.

2.2. AI не визнається автором або співавтором академічного твору, наукової роботи чи будь-якого іншого результату наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту.

2.3. Технології штучного інтелекту не можуть використовуватися як джерело наукового цитування. Посилання у наукових роботах повинні здійснюватися на першоджерела наукової інформації, а не на відповіді або результати, сформовані AI.

3. Допустиме використання AI

3.1. Допускається використання AI для:

мовного редагування та стилістичного вдосконалення тексту;

перекладу наукових текстів з подальшим редагуванням автором;

технічної допомоги у структуруванні матеріалу;

допоміжного пошуку ідей для наукового опрацювання теми;

програмування, підготовки допоміжного коду або технічних скриптів;

технічної підготовки візуалізацій, графіків і діаграм на основі даних автора;

допоміжного аналізу великих масивів інформації за умови перевірки результатів автором;

підготовки допоміжних навчально-методичних матеріалів;

інших допоміжних завдань, що не суперечать принципам академічної доброчесності.

3.2. Використання AI для наведених цілей допускається лише за умови, що автор:

самостійно перевірів коректність отриманого результату;

не переклав на AI функцію формування наукових висновків;

не допустив внесення до роботи вигаданих фактів, джерел, цитат чи даних;

розкрив факт використання AI відповідно до вимог розділу 5 цих Правил.

3.3. Результати, сформовані технологіями AI, не можуть розглядатися як самостійний науковий результат автора без їх належного критичного опрацювання, перевірки та наукового обґрунтування.

4. Недопустиме використання AI

4.1. Не допускається використання AI для:

генерації фіктивних джерел, цитат, бібліографічних описів або посилань;
вигадування дослідницьких даних або результатів;

підміни самостійно виконаного дослідження автоматично згенерованим текстом;

створення фрагментів роботи, що подаються як власний оригінальний науковий результат, якщо вони фактично сформовані AI без належного опрацювання автором;

прихованого використання AI у випадках, коли це спотворює уявлення про особистий внесок автора;

підготовки рецензій, висновків, експертних оцінок або відгуків без особистого опрацювання матеріалу експертом;

виконання навчальних завдань, якщо умовами завдання це не передбачено;

створення хибного уявлення про обсяг, якість або оригінальність результатів власної академічної діяльності.

4.2. Оприлюднення текстів, зображень, даних та інших результатів, згенерованих AI, як результатів власної академічної діяльності без відповідного розкриття є порушенням академічної доброчесності (недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом).

4.3. Під час використання технологій штучного інтелекту забороняється передавати до зовнішніх AI-сервісів інформацію з обмеженим доступом, службову інформацію, матеріали наукових (науково-технічних) робіт або інші дані, поширення яких може порушувати вимоги законодавства України або організаційно-розпорядчих документів Інституту.

4.4. Зазначення AI як автора або співавтора академічного твору, наукової роботи чи іншого результату інтелектуальної діяльності не допускається.

5. Розкриття використання AI

5.1. У разі використання в академічному творі об'єкта, згенерованого AI, автор зобов'язаний повідомити про це із зазначенням:

назви та версії використаної комп'ютерної програми (AI-системи);

методики генерування (характеру запитів та завдань, поставлених AI);

характеру та обсягу використання результатів, згенерованих AI;

ступеня подальшого редагування та доопрацювання автором згенерованих результатів.

5.2. Розкриття використання AI здійснюється у спосіб, визначений вимогами щодо оформлення та оприлюднення відповідних академічних творів, зокрема:

у наукових статтях – у розділі “Методологія” або окремому розділі та/або у примітках до статті;

у дисертаційних дослідженнях – у методологічній частині дисертації;

у звітах про наукові (науково-технічні) роботи – у розділі, що описує методологію дослідження;

у навчально-методичних матеріалах – у примітках або вступній частині;
в інших академічних творах – у спосіб, що забезпечує інформування читача про факт та характер використання AI.

5.3. У разі істотного використання AI для технічного опрацювання тексту, перекладу, підготовки допоміжних матеріалів або коду це може бути зазначено у примітці автора, поясненні або іншому супровідному документі.

5.4. Вимоги щодо розкриття використання AI можуть уточнюватися редакційними колегіями наукових видань Інституту, а також умовами виконання наукових (науково-технічних) робіт.

5.5. Відсутність розкриття використання AI у випадках, коли таке розкриття є обов'язковим, розглядається як порушення академічної доброчесності.

6. Особливості використання AI у різних видах діяльності

6.1. У дисертаційних дослідженнях:

AI може використовуватися як допоміжний інструмент для обробки даних, перекладу джерел та технічної підготовки матеріалів;

використання AI не може підміняти формулювання наукової новизни, авторське обґрунтування висновків, самостійний аналіз джерел та самостійне формування дослідницької позиції;

факт використання AI повинен бути розкритий відповідно до вимог розділу 5 цих Правил;

науковий керівник здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії контролює дотримання здобувачем вимог цих Правил.

6.2. У наукових публікаціях:

AI може використовуватися для підготовки допоміжних матеріалів (переклад, візуалізація, попередній аналіз даних);

AI не може використовуватися як інструмент для створення недостовірних або не перевічених автором наукових тверджень;

факт використання AI повинен бути розкритий відповідно до вимог наукового видання та розділу 5 цих Правил.

6.3. В аналітичних та інформаційно-аналітичних матеріалах та під час виконання наукових (науково-технічних) робіт:

використання AI допускається для допоміжних завдань з урахуванням вимог замовника та умов виконання відповідної роботи;

результати, отримані з використанням AI, повинні бути верифіковані виконавцями;

інформація, що становить службову таємницю або має гриф обмеження доступу, не може передаватися до AI-сервісів;

факт використання AI повинен бути зазначений у звітних матеріалах.

6.4. У освітньому процесі:

наукові працівники, залучені до освітнього процесу, можуть використовувати AI для підготовки навчально-методичних матеріалів за умови їх подальшого критичного аналізу та редагування;

здобувачі вищої освіти можуть використовувати AI для виконання навчальних завдань лише у випадках, коли це передбачено умовами завдання або дозволено науковим працівником;

наукові працівники, залучені до освітнього процесу, визначають умови допустимого використання AI у силабусах навчальних дисциплін та умовах виконання конкретних навчальних завдань.

7. Відповідальність

7.1. Автор або виконавець несе персональну відповідальність за результати використання AI у підготовленій ним роботі.

7.2. Використання AI не звільняє особу від відповідальності за:

академічний плагіат;

фабрикацію;

фальсифікацію;

подання недостовірної інформації;

порушення вимог авторського права;

порушення вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом.

7.3. Порушення вимог цих Правил розглядається як порушення академічної доброчесності та тягне за собою академічну відповідальність відповідно до Положення про академічну доброчесність у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

7.4. Передача через AI-сервіси інформації з обмеженим доступом може тягнути за собою відповідальність, передбачену законодавством України у сфері захисту інформації.

7.5. Наукові керівники здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукові консультанти докторантів сприяють дотриманню здобувачами вимог цих Правил.

8. Прикінцеві положення

8.1. Ці Правила набувають чинності з дня затвердження Положення про академічну доброчесність у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

8.2. Учасники наукової, науково-технічної та освітньої діяльності Інституту повинні бути ознайомлені з цими Правилами.

8.3. Правила можуть переглядатися та оновлюватися з урахуванням розвитку технологій штучного інтелекту, змін законодавства та наукової практики.

8.4. Зміни та доповнення до цих Правил вносяться у порядку, встановленому для внесення змін до Положення про академічну доброчесність Інституту.

8.5. У випадках, не врегульованих цими Правилами, застосовуються норми Положення про академічну доброчесність Інституту, законодавства України та інших організаційно-розпорядчих документів Інституту.

ПОРЯДОК

перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України

1. Загальні положення

1.1. Порядок перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі – Порядок) визначає механізм перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України (далі – Інститут).

1.2. Порядок є складовою системи забезпечення академічної доброчесності Інституту та застосовується під час підготовки, подання, розгляду, перед рекомендацією до друку, захисту або іншого оприлюднення результатів наукової, науково-технічної та освітньої діяльності.

1.3. Порядок розроблено відповідно до Законів України “Про академічну доброчесність”, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, інших нормативно-правових актів України та організаційно-розпорядчих документів Інституту.

1.4. Метою перевірки є:

запобігання порушенням академічної доброчесності;

виявлення текстових запозичень без належного посилання;

підвищення якості наукових і освітніх матеріалів;

захист прав авторів та Інституту;

забезпечення довіри до результатів досліджень і публікацій Інституту.

1.5. Перевірка робіт, що не містять інформації з обмеженим доступом (містять відкриту інформацію), на наявність ознак академічного плагіату здійснюється з використанням спеціалізованих програмних засобів та подальшим експертним аналізом результатів. Перевірка робіт, які мають гриф обмеження доступу, здійснюється експертами відповідно до нормативно-правових актів України у сфері захисту інформації.

1.6. Результати автоматичної перевірки мають допоміжний характер і самі по собі не є безумовним підтвердженням наявності або відсутності академічного плагіату.

2. Роботи, що підлягають перевірці

2.1. Обов'язковій перевірці на наявність ознак академічного плагіату підлягають:

дисертації та матеріали, підготовлені в межах дисертаційних досліджень;

наукові статті, підготовлені до опублікування у науковому журналі, збірнику наукових праць або інших виданнях;

тези доповідей;

рукописи монографій, навчальних посібників, аналітичних та інформаційно-аналітичних матеріалів;

наукові звіти;
інші результати наукової, науково-технічної та освітньої діяльності, що підлягають оприлюдненню або внутрішньому розгляду.

2.2. За рішенням начальника Інституту (його заступників в межах компетенції) або Наукової ради Інституту перевірки можуть підлягати також:
науково-методичні матеріали;
рецензії, висновки, експертні матеріали;
матеріали, підготовлені в межах виконання наукових (науково-технічних) робіт.

3. Ініціювання перевірки

3.1. Перевірка роботи на наявність ознак академічного плагіату ініціюється:

автором роботи;
науковим керівником;
керівником структурного підрозділу;
редакційною колегією видання Інституту;
гарантом освітньо-наукової програми (в частині, що стосується його діяльності);

Комісією з питань академічної доброчесності Інституту;
начальником Інституту або його заступниками в межах компетенції.

3.2. Для проведення перевірки автор або ініціатор перевірки подає роботу у форматі, придатному для автоматизованого аналізу та/або роботи експерта.

3.3. Разом із роботою можуть подаватися:
заява про проведення перевірки;
відомості про авторів;
інформація про попереднє оприлюднення окремих частин роботи;
пояснення щодо можливих коректних збігів із раніше опублікованими матеріалами.

4. Організація перевірки

4.1. Організацію перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату забезпечує Інститут уповноваженою особою або структурним підрозділом, визначеним начальником Інституту.

4.2. Уповноважена особа:
приймає роботу на перевірку;
здійснює технічну та/або експертну перевірку;
формує матеріали про результати перевірки;
передає результати ініціатору перевірки або відповідному підрозділу.

4.3. Для забезпечення конфіденційності та захисту авторських прав доступ до матеріалів перевірки мають лише особи, визначені цим Порядком або окремим рішенням керівництва Інституту.

5. Проведення перевірки

5.1. Під час перевірки програмний засіб виявляє текстові збіги та інші ознаки можливого некоректного запозичення.

5.2. За результатами перевірки формуються матеріали, у яких може зазначатися:

показник текстових збігів;

джерела виявлених збігів;

фрагменти тексту, що мають збіги;

інша інформація, сформована програмним засобом.

5.3. Під час експертного аналізу результатів перевіряється:

належне оформлення цитат;

наявність коректних посилань на джерела;

стандартні мовні конструкції;

назви нормативно-правових актів, організацій, термінів, методик;

бібліографічні описи;

загальноживані наукові формулювання;

збіги з власними раніше опублікованими роботами автора.

5.4. Експертний аналіз результатів перевірки здійснює уповноважена особа або орган (науковий керівник, керівник підрозділу, редакційна колегія, Комісія або інша уповноважена особа) залежно від виду роботи.

5.5. Під час перевірки можуть також виявлятися ознаки інших порушень академічної доброчесності, зокрема фабрикації, фальсифікації або недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

6. Оцінювання результатів перевірки

6.1. Під час оцінювання результатів перевірки не допускається автоматичне ототожнення будь-якого текстового збігу з академічним плагіатом.

6.2. Під час прийняття рішення за результатами перевірки враховуються:

характер і обсяг збігів;

наявність або відсутність коректних посилань;

співвідношення власного та запозиченого тексту;

наявність ознак систематичного некоректного використання джерел;

особливості жанру та виду роботи.

6.3. За результатами перевірки може бути зроблено один із таких висновків:

ознак академічного плагіату не виявлено;

виявлено незначні недоліки оформлення цитувань і посилань, які можуть бути усунуті шляхом доопрацювання;

виявлено ознаки можливого академічного плагіату, що потребують додаткового розгляду;

виявлено істотні ознаки академічного плагіату.

7. Доопрацювання та повторна перевірка

7.1. Якщо за результатами перевірки виявлено недоліки, що можуть бути усунуті автором, робота повертається на доопрацювання.

7.2. Після усунення недоліків робота може бути подана на повторну перевірку.

7.3. Повторна перевірка здійснюється в тому самому порядку, що й первинна.

8. Дії у разі виявлення ознак академічного плагіату

8.1. У разі виявлення ознак академічного плагіату матеріали перевірки передаються для розгляду:

керівнику структурного підрозділу;

редакційній колегії;

гаранту освітньо-наукової програми (в частині, що стосується його діяльності);

Комісії з питань академічної доброчесності Інституту;

начальнику Інституту або його заступникам в межах компетенції.

8.2. Якщо йдеться про публікацію, редакційна колегія може:

повернути матеріал автору на доопрацювання;

відмовити у рекомендації до друку;

ініціювати розгляд питання про порушення академічної доброчесності.

8.3. Якщо йдеться про дисертаційні або інші кваліфікаційно значущі матеріали, питання розглядається відповідно до організаційно-розпорядчих документів Інституту, цього Порядку та Положення про академічну доброчесність Інституту.

9. Оформлення та зберігання результатів перевірки

9.1. Результати перевірки оформлюються довідкою або іншим встановленим документом.

9.2. У довідці можуть зазначатися:

назва роботи;

прізвище, ім'я, по батькові автора;

дата перевірки;

назва програмного засобу, за допомогою якого проведено перевірку;

узагальнений результат перевірки;

рекомендації щодо подальшого розгляду роботи.

9.3. Матеріали перевірки зберігаються в Інституті у порядку, визначеному організаційно-розпорядчими документами Інституту та номенклатурою справ.

10. Прикінцеві положення

10.1. Цей Порядок набирає чинності з дня затвердження Положення про академічну доброчесність у Центральному науково-дослідному інституті Збройних Сил України.

10.2. Питання, не врегульовані цим Порядком, вирішуються відповідно до Положення про академічну доброчесність Інституту та інших організаційно-розпорядчих документів Інституту.

10.3. Зміни та доповнення до цього Порядку вносяться у порядку, встановленому для внесення змін до Положення про академічну доброчесність Інституту.